

HOVEDPUNKTERNE

- Hærens grundopfattelse under kampagnen i 1870' – 1880'erne
- Flådens oprindelige syn
- Højres grundopfattelse
- Venstres grundopfattelse
- Kühnells variation
- Kofoed-Hansens opfattelse
- De radikales dominerende opfattelse
- Neergaards kompromis
- I.C. Christensens løsning i 1909
- Hærens forsøg på at afhjælpe svagheder 1910-14
- Hvorfor Tunestillingen – og Roskilde Fjord-stillingen?
- Sikringsstyrkens reduktion i 1917 og mellemstillingen.

- Tysk oprindelig opfattelse indtil 1892 (ikke noget problem)
- Tysk opfattelse indtil 1897-1901 (tages ved kup)
- Tysk opfattelse 1901-1905 (ved evt. landsætning og fremrykning til Fæstningen)
- Tysk opfattelse 1916-1918 (fæstningen reducerer truslen til luftbombardement)

- Britisk opfattelse omkring 1910 (muligheder for forstærkning)
- Britisk opfattelse i efteråret 1917 (luftbase og effektiv lukning af Øresund)
- Britisk opfattelse i vinteren 1918-1919 (beskyttet baseområde)

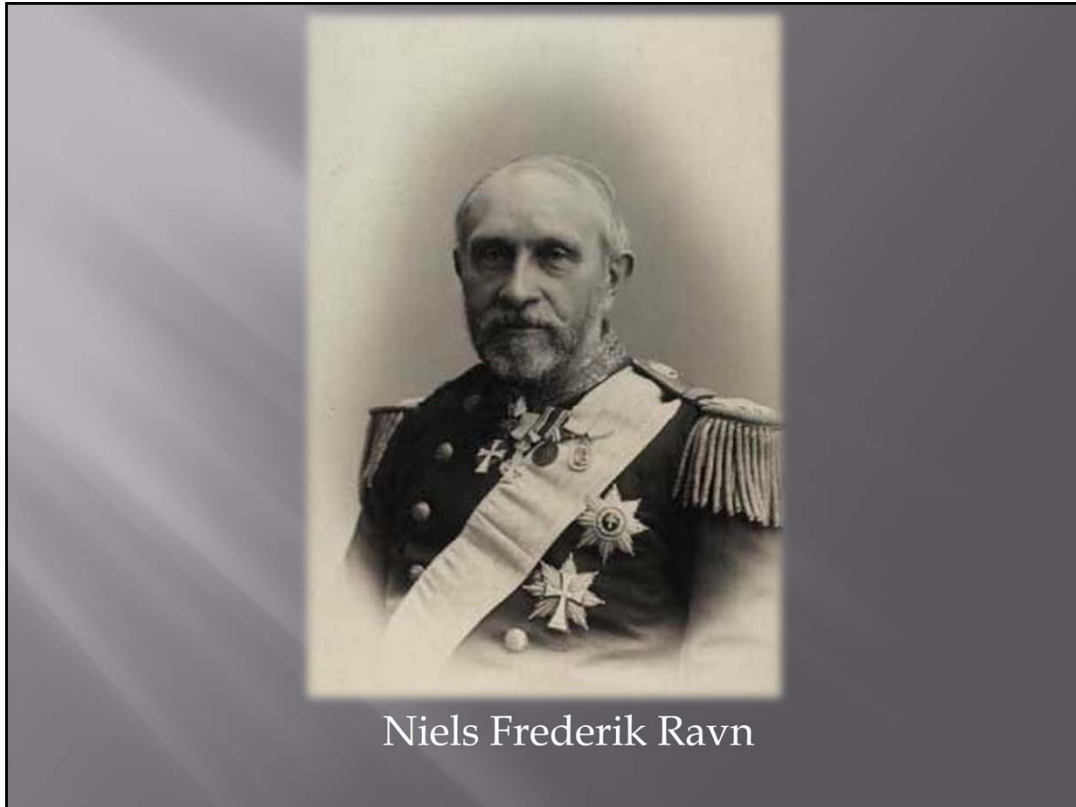
- Op til 9. april 1940

Jesper Jepsen Bahnson

Hærens dominerende grundopfattelse under kampagnen 1876-1898:

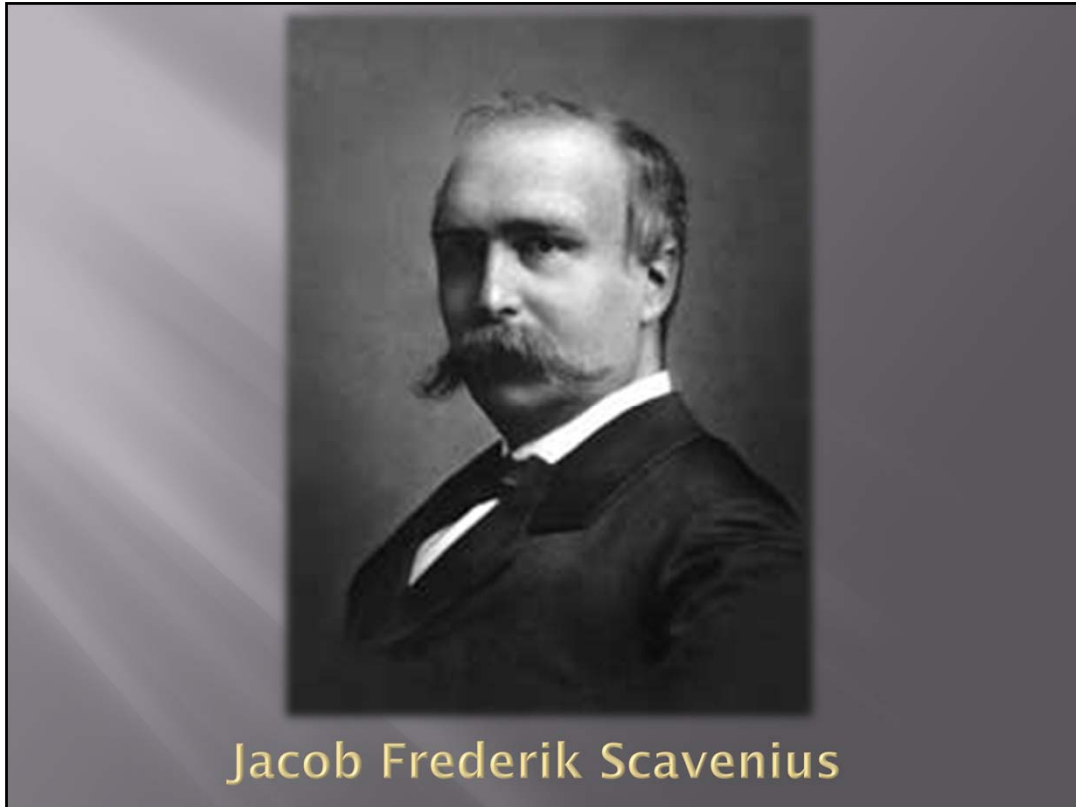
- Felthærens muligheder generelt efter 1864-erfaringen: Underlegen i mobil kamp
- Mulighederne for egentligt forsvar af landet uden for Sjælland ikke eksisterende
- Den danske flådes muligheder minimale
- Mulighederne for kystforsvar minimale, fordi angriberen kunne forstærke sin landgangsstyrke hurtigere end forsvareren kunne sammendrage en tilstrækkelig angrebsstyrke
- Kun en land- og søbefæstning om København kunne man skabe et længerevarende forsvar, der dækkede landets væsentlige civile og militære myndigheder
- Den byggede fæstning ufuldstændig, specielt i nordvest, i nord og på Amager

Niels Frederik Ravn

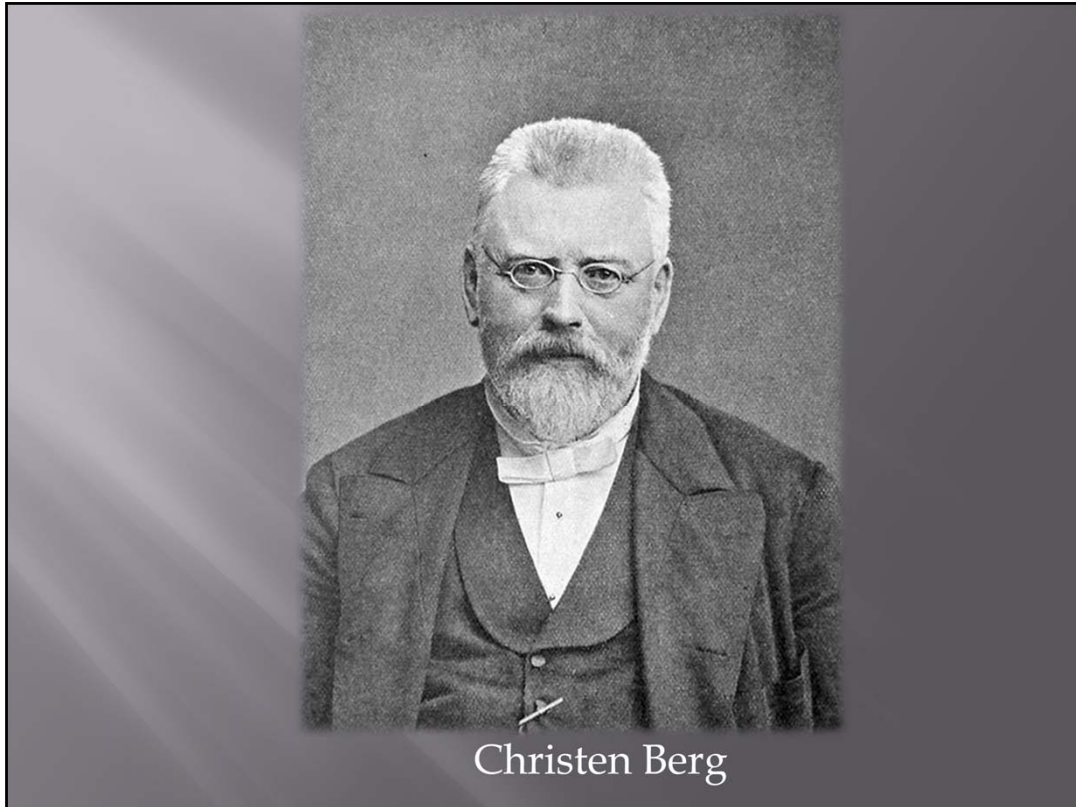
Flådens oprindelige syn op til 1898:

- Erkender betydningen af København som hovedbase, men ønsker ikke, at flåden helt skal bindes til fæstningsforsvaret.
- Presset af den meget hurtige marineteknologiske udvikling (forældelse på 10 år)
- Presset af både Højres og Venstres syn på flåden: Højre støttede hærens analyse (store skibe konkurrerer med investeringer i fæstninger uden at give sikkerhed), Venstre var modstander af store skibe og af store materielinvesteringer.
- Bedring i 1890'erne i de politiske muligheder på grund af navalismens sammenknytning af store skibe og national prestige

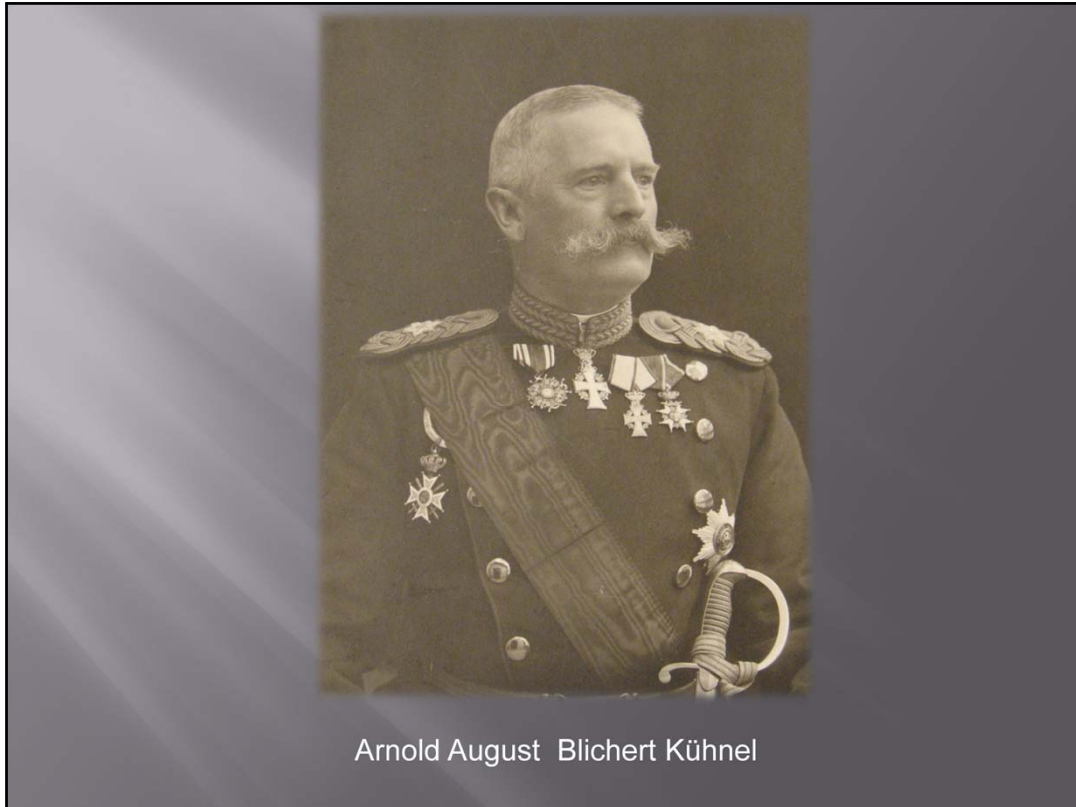
Højres (højrefløjs) grundopfattelse:

- Ønsker at anvende befolkningens forsvarsvilje til at bremse bevægelsen mod flertalstyranni
- Støtter derfor hærens sagkundskabs analyse

Venstres grundopfattelse: Dannevirke i hvert mands bryst

- Militsforsvar med folket i våben: Lang militærtjeneste med kadaverdisciplin undergraver den frie danske mands naturlige kreativitet og motivation
- Mest muligt af landets befolkning skal beskyttes
- Ønsket om at spare penge

Arnold August Blichert Kühnel

Kühnels variation:

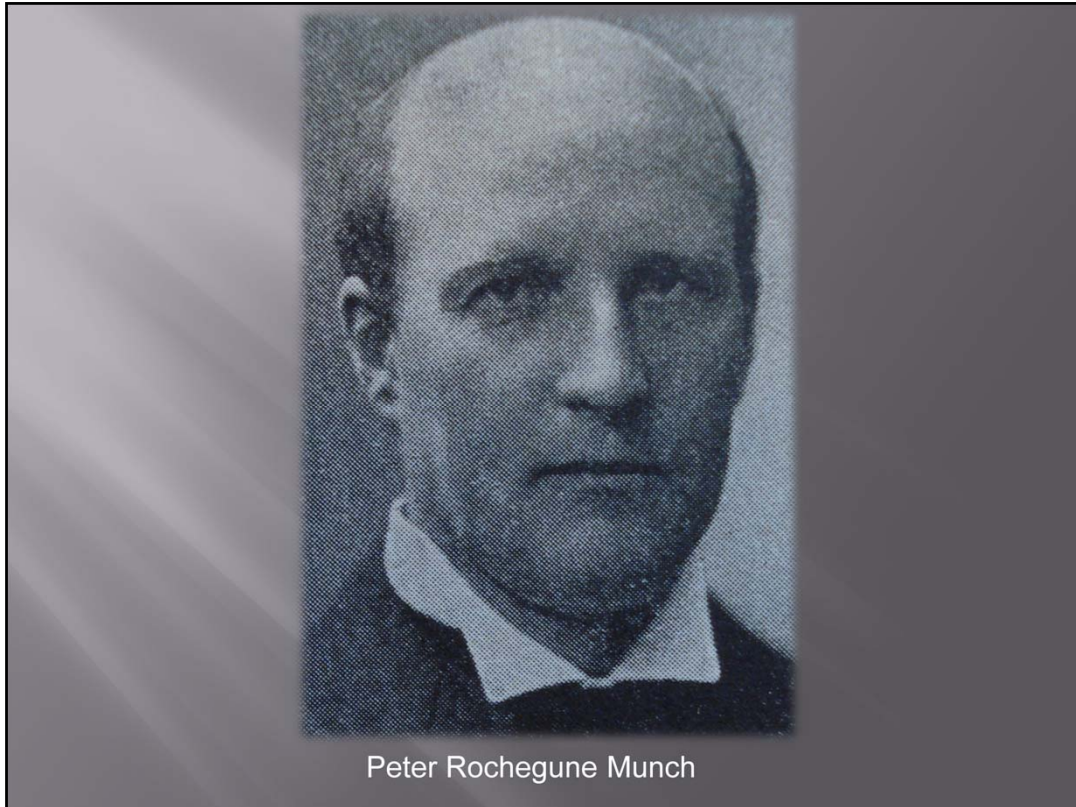
- Definerede 1894-1905 hærens nye linje, der skulle legitimere befæstningen over for Venstregrupper, hvilket lykkedes over for nogle, primært fra det moderate venstre
- Højere beredskab ved sikringsstyrke
- Indledningsvis kystforsvar med regimenter, der med deres mobiliseringsdepoter skal flyttes fra Jylland-Fyn til sjællandske provinsbyer og derefter danne 3. Division
- Bedre taktisk uddannelse af hærens højere officerer
- Modernisering af landbefæstningen med fremskudte værker, så 1894-manglerne og senere mangler fjernes
- Modernisering af søbefæstningen mod såvel kup som bombardement
- En vis kystbefæstning, der kan støtte 3. Divisions indledende, bevægelige kamp foran Fæstningen

Otto Joachim Moltke Kofoed-Hansen

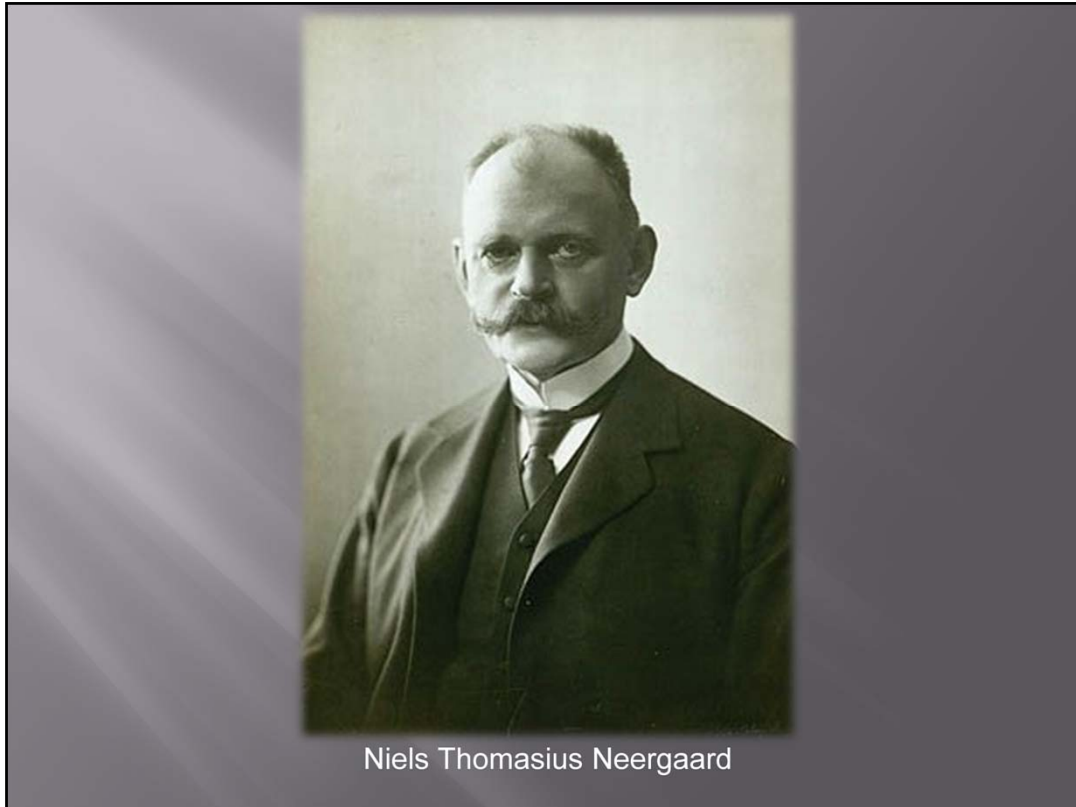
Flådechefen op til og under 1. Verdenskrig, Kofoed-Hansens, opfattelse:

- Danmark under tysk dominans indtil den tyske flåde slås i Nordsøen
- Hvis klar neutralitetslinje vil Tyskland derfor – måske – ikke angribe ved krigens start
- Derefter risikoen størst ved Storebælt, hvorfor flåden nu skal have den befæstet base her
- Også Københavns landbefæstning er relevant, både mod kup og afsluttende som reduit, men manglende resurser bringer moderniseringen i fredstid i konflikt med moderniseringen af flåden og bygningen af basen og forterne ved Storebælt

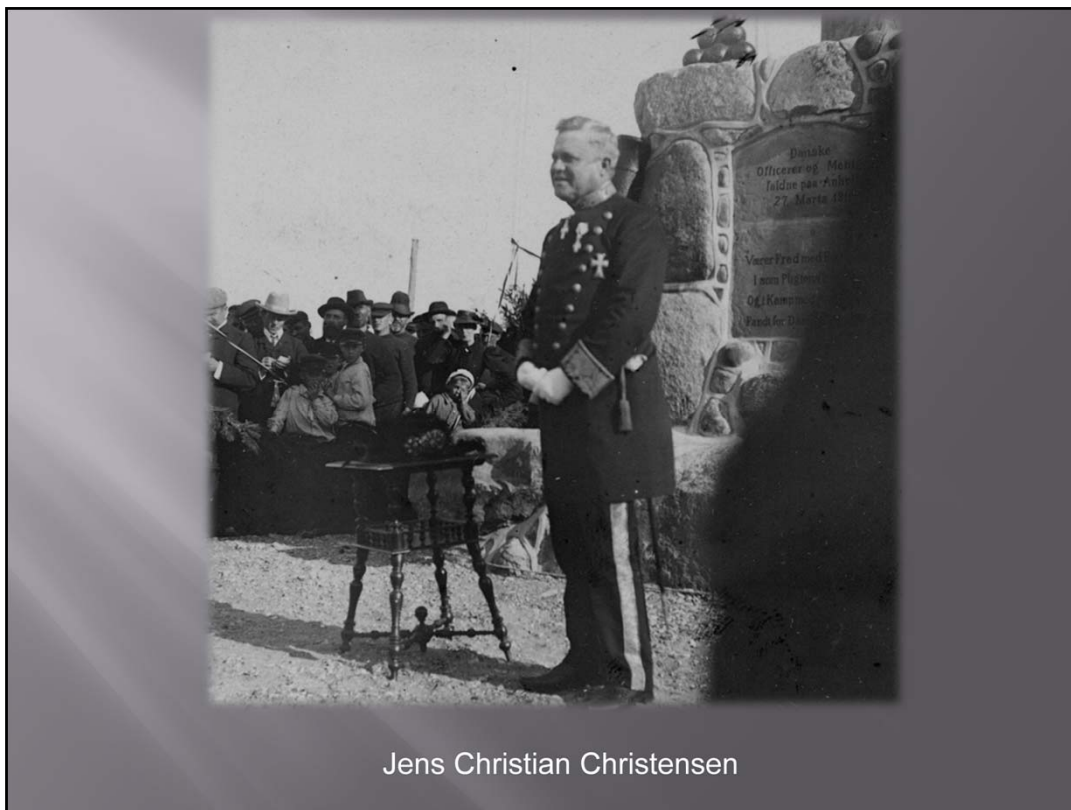
De radikales dominerende opfattelse:

- Danmark kan ikke forsvares mod et stormagtsangreb
- Der skal ikke findes installationer (som fæstningen) og militære enheder (som flåden i 1807), der gør landet interessant for stormagterne
- Truslen er ikke en besættelse, men en krig på dansk jord, derfor skal enhver mulighed for at førte krig (herunder både fæstningen og mobiliseringsstyrker) gøres ineffektive

Neergaards fejlslagne kompromisforsøg:

- Leder af den del af Venstre, der næsten havde ladet sig overbevise af Kühnells argumenter.
- Afløsning af den permanente landbefæstning med nye, "feltbefæstede", mere fremskudte værker
- Modernisering af søbefæstningen og værnenes mobile styrker

Jens Christian Christensen

I.C. Christensens løsning i 1909:

- Modernisering af søbefæstningen
- Forøgelse af felthæren ved garnisonsflytninger som foreslået af Kühnel
- Modernisering af felthæren og søværnets lette kampenheder
- Opretholdelse af landbefæstningen – dog kun indtil efter årstallet for den truende krig

Hærens forsøg på at afhjælpe svagheder 1910-14:

- Øvelses- og studievirksomhed for at fastlægge aktiviteter til forbedring af fæstningen ved mobilisering
- Planlagt anvendelse af de to infanteridivisioner imellem Roskilde og Køge for at hjælpe den kommende 3. Divisions tilbage til København fra de nye sjællandske garnisoner (der sammen med en sikringsstyrke etableres i 1913 efter forskrækkelsen med krisen i efteråret 1912)
- Mobiliseringsøvelsen i september 1913
- Armeringsarbejderne etableres ved alle fæstningsfronterne i efteråret 1914/vinter 1915

Palle Berthel Berthelsen

Hvorfor Tunestillingen – og Roskilde Fjord-stillingen?

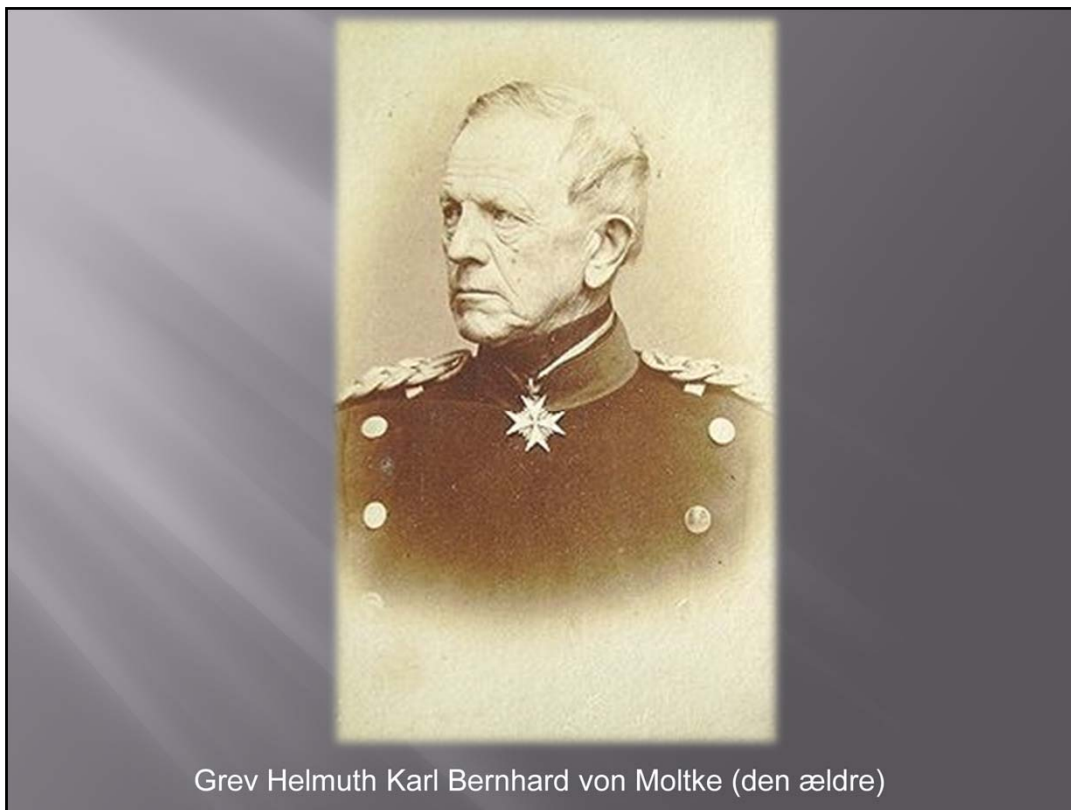
- Felthæren indkaldes i august 1914, ikke mindst officererne rutineres derefter.
- Enhederne deployeres som forudset herefter i maj 1915 til sikring af passet ved Roskilde og det truede Østsjælland
- Efter reduktion af Sikringsstyrken i efteråret 1915 må 1. og 2. Divisions enheder anvendes til sikring af selve fæstningen.
- Herefter må nye fæstningsværker – Tune- og Roskilde Fjord-stillinger – anvendes for at kunne hjælpe 3. Divisions mobiliseringsstyrker tilbage
- Tunestillingen må – da man ikke samtidig kan bygge fremskudte anti-bombardementsstillinger – anvendes til at holde det nye tyske tunge belejringsskyts på afstand

Oluf Bernt Schouboe

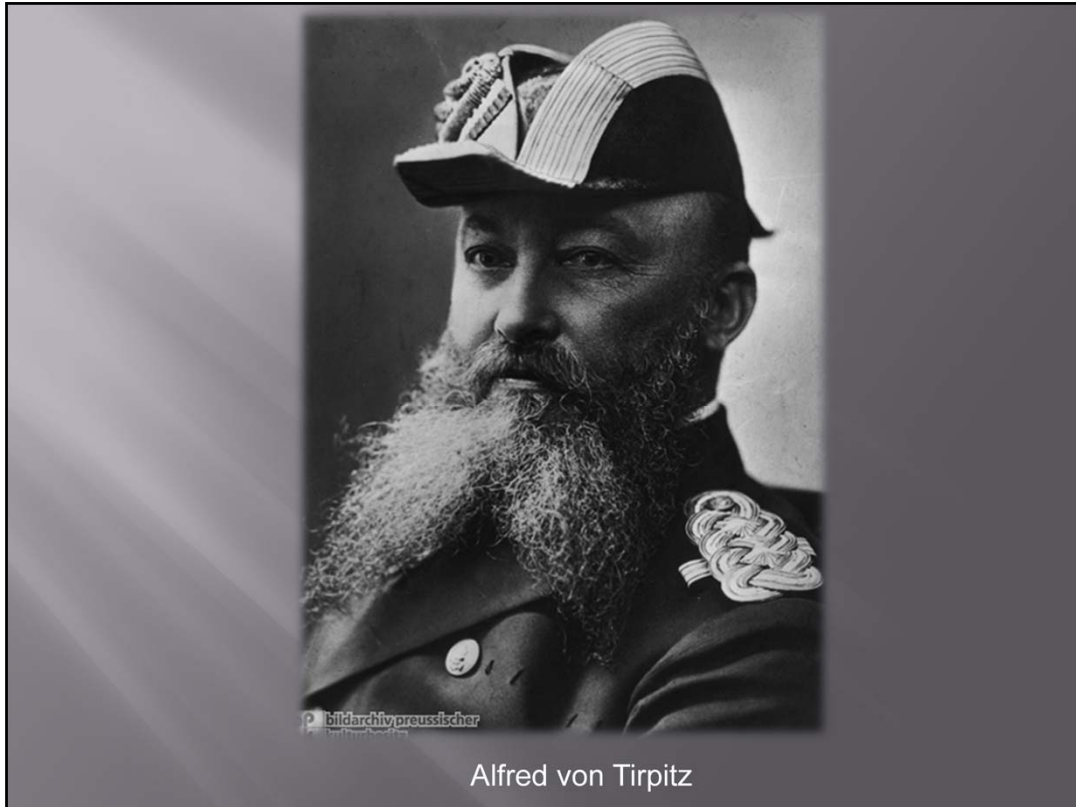
Sikringsstyrkens reduktion i 1917 og mellemstillingen:

- Med den yderligere reducerede sikringsstyrke og standsningen i arbejdet i Tune- og Roskilde Fjord-stillingerne må man satse på mobilisering.
- Herefter klart fokus på fæstningen og dennes direkte forstærkning med feltbefæstede, fremskudte stillinger

Grev Helmuth Karl Bernhard von Moltke (den ældre)

Tysk oprindelig opfattelse indtil 1892 (ikke noget problem):
Fæstningen er i sig selv ikke vendt mod nogle specielt

Alfred von Tirpitz

Tysk opfattelse indtil 1897-1901 (tages ved kup):

Med flådens opbygning mod England fra midten af 1890'erne stadig øget behov for kontrol med danske farvande

Skal sikres ved kuplandinger ved Køge og Dragør

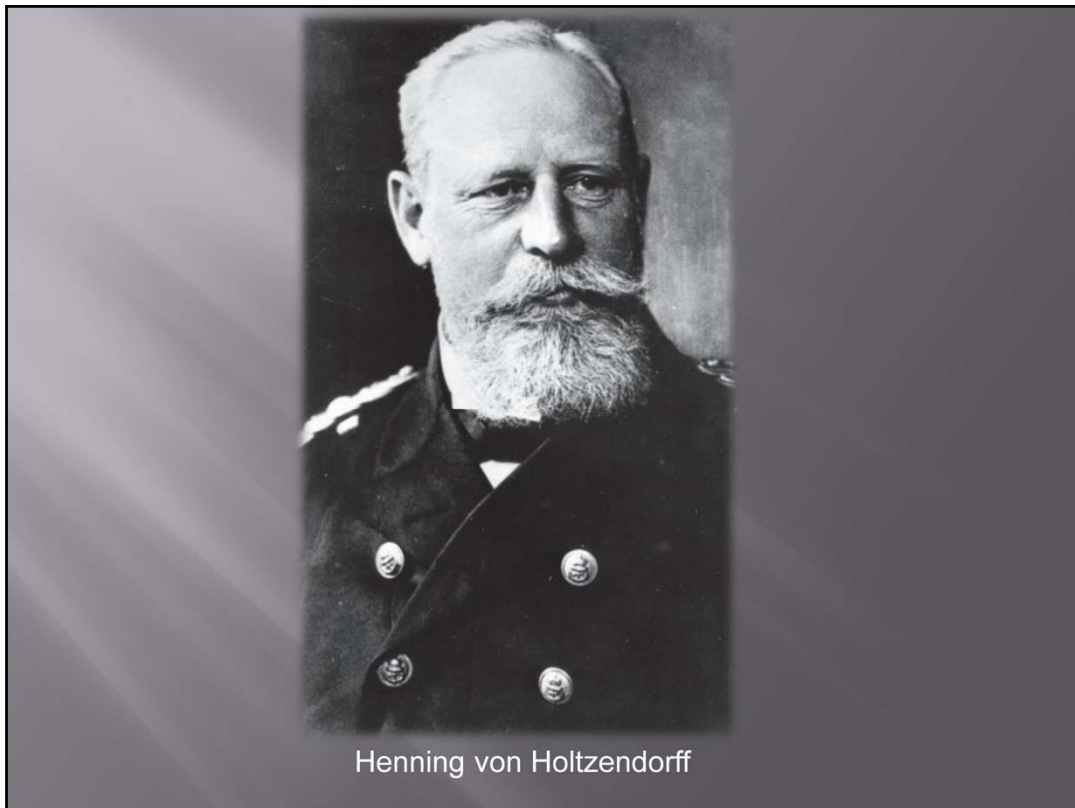
Grev Alfred von Schlieffen

Wilhelm Gotthilf Karl Büchsel

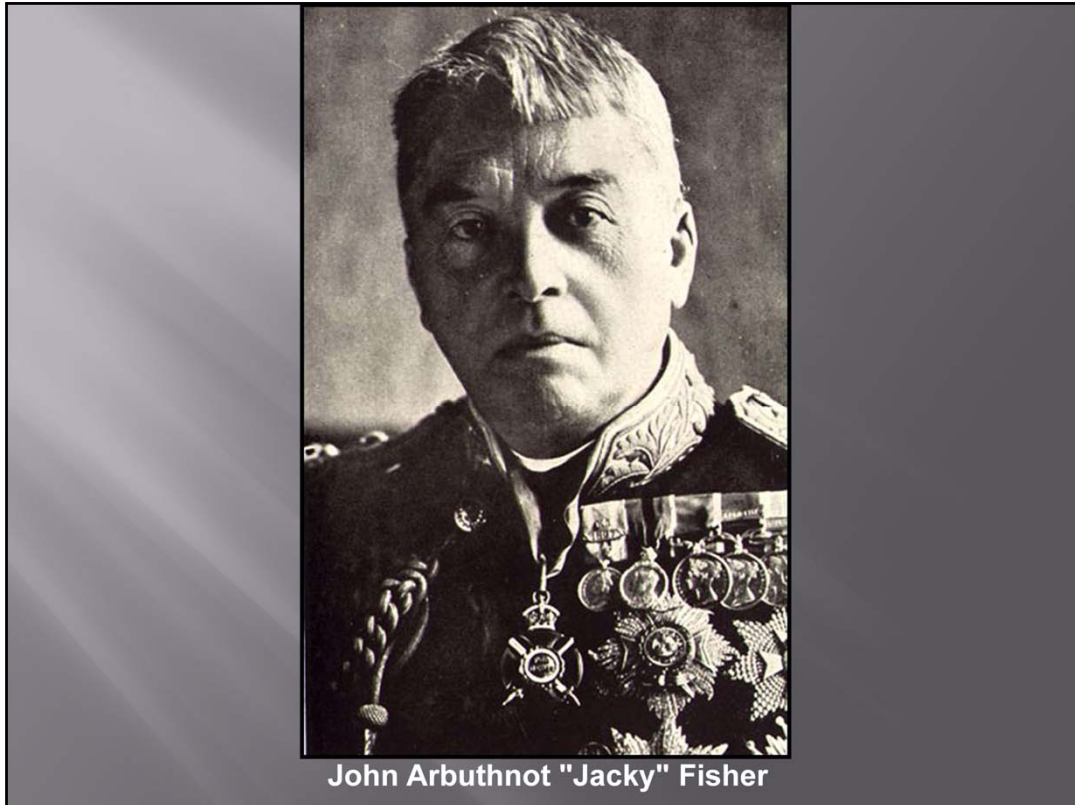
Tysk opfattelse 1901-1905 (evt. ved landsætning):

- Den tyske hær vil ikke have styrker bundet på Sjælland, hvorfor øen glider ud af landets angrebsplaner fra 1900.
- I februar tvinges hæren dog til at lave en plan for erobring af Danmark. Korpset mod Sjælland har hovedlandgangssted ved Korsør (kort fra Kiel) og bevæger sig herefter frem mod øst, i første omgang til cernering af Fæstningen.
- Straks derefter udmanøvrerede Schlieffen flåden politisk, så den må opgive alt planlægning mod Danmark.
- Man må satse på dansk neutralitet, hvilket sker i de efterfølgende år

Tysk opfattelse 1916-1918 (fæstningen reducerer truslen til luftbombardement):

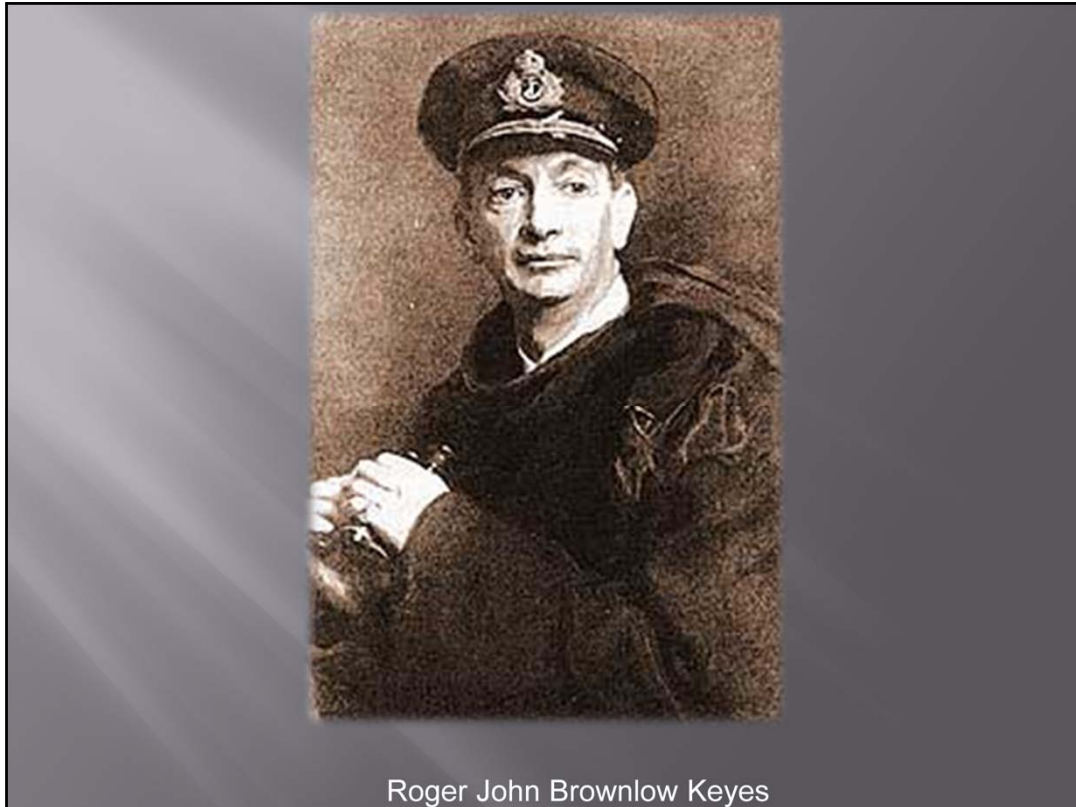
- Fra efteråret fornyet planlægning mod Danmark
- Sjælland med København holdes ude pga. fæstningen
- Skibsbombardement af hovedstaden droppes som mulighed efter et par måneder pga. af kombinationen af bombardementsspærringen i Køge Bugt og de nye kystværker på Sydamer. Herefter skal hovedstaden ved et angreb kun rammes af luftskibs- og vandflyverbombardement

John Arbuthnot "Jacky" Fisher

Britisk opfattelse omkring 1910 (muligheder for forstærkning):

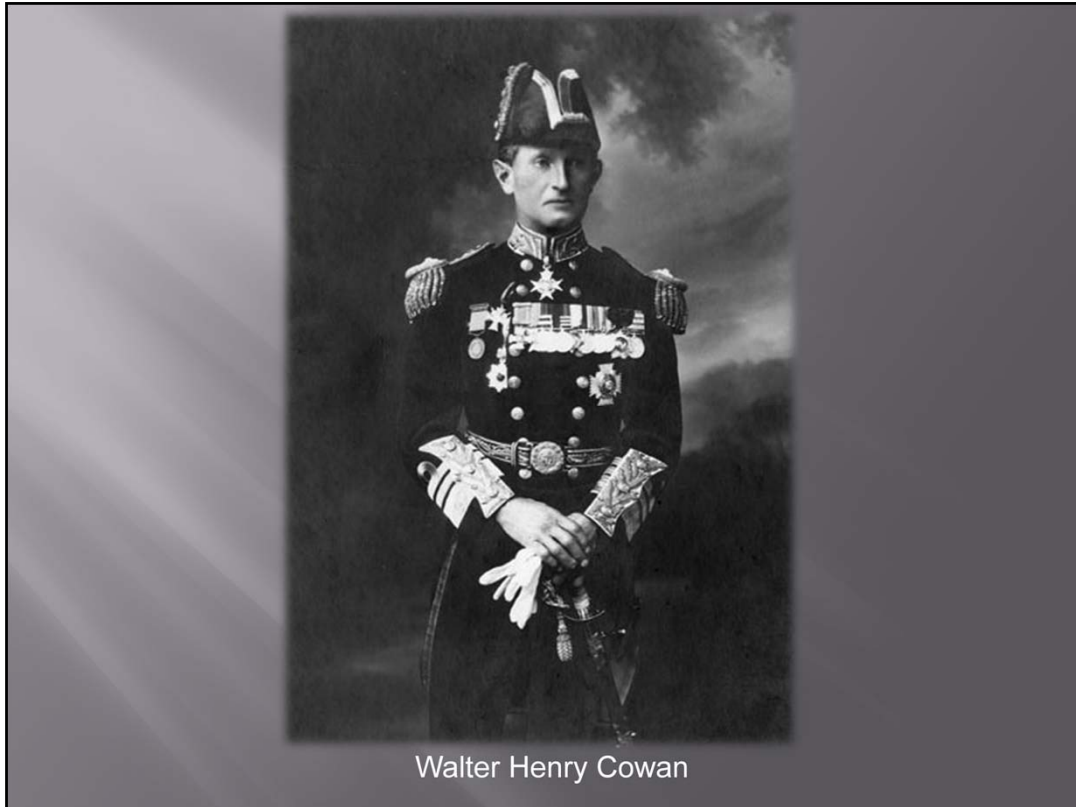
- Eventuel hjælp til Danmark planlægges af RN gennemført ved landsætning af styrker i Nordsjælland, noget der er muligt pga. fæstningen (præcis som det forudses i den danske hærs generalstabsaktiviteter ved implementering af 1909-ordningen)
- Den britiske hær er ikke inddraget. Vil som den tyske koncentrere på hovedfronterne.

Roger John Brownlow Keyes

Britisk opfattelse i efteråret 1917 (mulig luftbase henholdsvis effektiv lukning af Øresund):

- Den stadig mere totale krig medfører i efteråret 1917 overvejelser af inddragelse af Danmark, herunder Sjælland:
- Nordsjælland kan pga. befæstningen eventuelt anvendes til flybaser for bombardement af de tyske ubådsværfter i Østersøen og Kielerkanalen
- Fæstningen med minespærringerne medvirker til, at eventuel britisk indtrængen gennem stræderne under strejftogt ikke kan ske via Øresund, men kun gennem Storebælt

Britisk opfattelse i vinteren 1918-1919:

København anvendes som hovedbaseområdet for den britiske intervention i Østersøen til støtte for balterne mod Tyskland og Sovjetunionen

Op til 9. april 1940:

- I slutningen af februar 1940 inddrages Sjælland i Weserübung-planlægningen. Dette sker i overensstemmelse med Schlieffens 1905-plan med tyngdelandsætning i Korsør. Da meget lidt tid til efterretningsvirksomhed er man ikke sikker på, at Tunestillingen og fæstningen er helt nedlagt
- Først 5. marts inddrages et direkte kupangreb i Københavns havn i planlægningen. Om der bag denne udvikling ligger ønsket om at omgå fæstningen vides ikke